

***Rusz z Miejsca*** Ośrodek Terapeutyczno – Szkoleniowy

28-100 Busko – Zdrój, os. Sikorskiego 9

tel. +48 888 095 330

[www.ruszzmiejsca.pl](http://www.ruszzmiejsca.pl)

e-mail [buskoporadnia@gmail.com](mailto:buskoporadnia@gmail.com)

---

# **STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH** ***w Rusz z Miejsca***

**Ośrodka Terapeutyczno – Szkoleniowym**  
**w Busku – Zdroju**  
**os. Sikorskiego 9**

(wersja pełna)

## Spis treści

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>INFORMACJE OGÓLNE .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>3</b>  |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3         |
| 2. Słowniczek pojęć .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 7         |
| 3. Podstawy prawne .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 8         |
| <b>CZĘŚĆ PIERWSZA – STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>9</b>  |
| <b>STANDARD I - POLITYKA .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>9</b>  |
| 1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem placówki, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 1). ....                                                                                                                                            | 9         |
| 2. Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone (Art. 22c ust. 2 pkt 1). ....                                                                                                                                                                                      | 10        |
| 3. Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 2).....                                                                                                                                                                   | 12        |
| 4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia (Art. 22c ust. 2 pkt 4).<br>16                                                                                                                                                                                                                  |           |
| 5. Zasady i sposób udostępniania personelowi, rodzicom/opiekunom prawnym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania (Art. 22c ust. 7) .....                                                                                                                                                  | 17        |
| 6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet (Art. 22c ust. 2 pkt 2).<br>18                                                                                                                                                                                                              |           |
| <b>STANDARD II - PERSONEL .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>22</b> |
| 1. Zasady zatrudniania pracowników w ośrodku oraz dopuszczania innych osób do kontaktu nad małoletnimi.....                                                                                                                                                                                                               | 22        |
| <b>STANDARD III - PROCEDURY .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>24</b> |
| 1. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” (Art. 22c ust. 1 pkt 3)..... | 24        |
| 2. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 2).....                                                                                                                                                                | 26        |
| 3. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie (Art. 22c ust. 2 pkt 3). ....                                                                                                                                                                                        | 28        |
| <b>STANDARD IV - MONITORING .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>30</b> |
| 1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 4, PKT 8).....                                                                            | 31        |
| <b>CZĘŚĆ DRUGA - ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY MAŁOLETNICH.....</b>                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>33</b> |
| 1. Zadania i obowiązki pracowników ośrodka wynikające z wdrożenia standardów (podział obowiązków i przydział zadań) (Art. 22c ust. 1 pkt 5, 7) .....                                                                                                                                                                      | 33        |

|                                                                                                                                                        |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2. Zadania i obowiązki pracowników ośrodka w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia<br>małoletniego ( <i>Art. 22c ust. 1 pkt 5, 7</i> )..... | 34        |
| <b>CZEŚĆ TRZECIA - ZAŁĄCZNIKI.....</b>                                                                                                                 | <b>36</b> |
| <b>PODSUMOWANIE.....</b>                                                                                                                               | <b>37</b> |

## INFORMACJE OGÓLNE

### 1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. **Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. poz. 1606. Art. 10) nakłada na wszystkie podmioty, których działalność w jakimkolwiek stopniu wiąże się z pracą z osobami małoletnimi albo w których przebywają lub mogą przebywać osoby małoletnie, obowiązek wprowadzenia **Standardów ochrony małoletnich** (Art. 22b pkt.1) w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. najpóźniej do 15 sierpnia 2024 r.).

Standardy ochrony małoletnich to dokument opisujący działania *Rusz z Miejsca Ośrodka Terapeutyczno – Szkoleniowego* (w skrócie nazywanego dalej ośrodkiem lub placówką) w zakresie wdrożenia **zasad i procedur** określonych w *Ustawie Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz niektórych innych ustaw* (Rozdział 4b Art. 22c ust.1 pkt.1-8; ust.2 pkt 1-4, ust.4,5,6,7) i *Ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (Rozdział 4b Art. 22c ust.1 pkt. 1-8; ust.2 pkt.1-4; ust.4,5,6,7) dla małoletnich<sup>1</sup>.

W standardach zawartych w w/w ustawach zostały określone, w szczególności w:

→ **Art. 22c. ust.1 pkt.1-8:**

- 1) *zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem ośrodka lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;*
- 2) *zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;*
- 3) *procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty";*
- 4) *zasady przeglądu i aktualizacji standardów;*
- 5) *zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu ośrodka lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;*

---

<sup>1</sup> **małoletnim** (dziecku, uczniu, wychowanku) – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia

- 6) *zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;*
- 7) *osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;*
- 8) *sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.*

→ **Art. 22c. ust.2 pkt.1-4:**

- 1) *wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;*
- 2) *zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;*
- 3) *procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;*
- 4) *zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.*

→ **Art. 22c. ust. 4,5,6,7:**

4. *W standardach uwzględnia się sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.*
5. *Standardy sporządza się, mając na względzie konieczność ich zrozumienia przez osoby małoletnie.*
6. *Podmioty, o których mowa w art. 22b oraz w ust. 3, mają obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.*
7. *Podmioty, o których mowa w art. 22b oraz w ust. 3, udostępniają standardy na swojej stronie internetowej oraz wywieszają w widocznym miejscu w swoim lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich.*

Powyższe zasady i procedury, które mają za zadanie zabezpieczyć dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy oraz pozwolić na zareagowanie w przypadku obaw o dobro dziecka - zostały przyporządkowane **do czterech standardów**, tj.

- **Standard I. POLITYKA** (dotyczy polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem wg zasad i procedur określonych ustawą).
- **Standard II. PERSONEL** (dotyczy monitoringu, edukacji i zaangażowania pracowników/współpracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci).
- **Standard III. PROCEDURE** (dotyczy podejmowania procedur w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego).
- **Standard IV. MONITORING** (dotyczy monitoringu i okresowej weryfikacji zgodności prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci).

Każdy ze standardów ma określony zakres działania, tj. czego i jakiej grupy osób dotyczy.

Szczegółowy opis standardów zawiera pierwsza część dokumentu (tzn. opis zasad i procedur w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych).

Część druga dokumentu dotyczy organizacji procesu ochrony małoletnich w ośrodku. Swoim zakresem obejmuje: *Zadania i obowiązki pracowników i współpracowników ośrodka wynikające z wdrożenia standardów* (m.in.: monitorowanie standardów przez osobę wyznaczoną przez właściciela ośrodka; informowanie nowozatrudnionego pracownika o konieczności zapoznania się ze standardami, dostosowanie standardów dla małoletnich, podział obowiązków i przydział zadań w zakresie wdrażania standardów ochrony małoletnich) oraz *Zadania i obowiązki pracowników i współpracowników ośrodka w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego* (m.in.: osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w ośrodku).

Część trzecia to opracowane na potrzeby standardów dokumenty oraz podstawy prawne przedstawione w formie załączników, m.in.: (*Ustawa z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich; Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw czy Karta interwencji*).

Standardy ochrony małoletnich celem wdrożenia, realizacji, monitorowania i ewaluacji zostały:

- opracowane przez właściciela ośrodka w celu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
- udostępnione przez właściciela ośrodka personelowi ośrodka celem zapoznania z treścią dokumentu (tj. przygotowani

przygotowania personelu ośrodka do stosowania standardów oraz sposobu dokumentowania tej czynności) i podpisania oświadczenia o ich znajomości i akceptacji;

- upowszechnione w wersji papierowej i elektronicznej (tj. strona internetowa poradni, udostępnione w poczekalni ośrodka).

## **2. Słowniczek pojęć**

Słowniczek pojęć/objaśnienie terminów używanych w dokumencie Standardy ochrony dzieci:

1. Personelem lub członkiem personelu jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz i stażysta.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu instytucji lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez właściciela ośrodka członek personelu, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie instytucji oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
7. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem to wyznaczony przez właściciela ośrodka członek personelu sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w instytucji.
8. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.



### 3. Podstawy prawne

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) -art. 23 i 24
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

## CZĘŚĆ PIERWSZA – STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

### STANDARD I – POLITYKA

W ramach pierwszego standardu - Ośrodek ustanowił i wprowadził w życie *Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest spójna z zasadami określonymi w *Ustawie Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych* oraz *Ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (Art. 22c. ust.1 pkt.1-8, ust.2 pkt.1-4, ust. 4,5,6,7).

#### **ZASADY:**

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem ośrodka, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 1).

##### Zasady ogólne:

Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w ośrodku, monitorują ich sytuacje i dobrostan.

Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności. Pomoc uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci i młodzieży, możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.

Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują cały personel ośrodka.

#### **2. Zasady komunikacji z małoletnim**

##### **a) Komunikacja z małoletnim. Komunikacja budująca dobre relacje. Personel:**

- udziela odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletniego i danej sytuacji;
- szanuje prawo dziecka do prywatności;
- stosuje zasadę poufności, a jeśli konieczne będzie odstępianie od niej, wyjaśnia dziecku zasadność decyzji;
- w komunikacji z małoletnimi zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek; okazuje też zrozumienie dla ich trudności i problemów;
- reaguje według zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich;

- daje prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym;
- komunikacja prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość;
- nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą, nie podnosi głosu;
- unika wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich; nie wytyka błędów w sposób, który rani;
- nie grozi, nie wyraża dezaprobaty wobec zachowania małoletniego czy jego postępów w nauce w sposób uwłaczający jego godności i poczucie własnej wartości;
- nie reaguje złośliwościami, sarkazmem na zachowanie małoletniego lub jego postępy w nauce, nie dowcipkuje i nie żartuje z małoletniego, w sposób który obniża jego poczucie własnej wartości;
- słucha uważnie, udziela odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletniego i danej sytuacji; relacjach z małoletnim stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA;
- stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania małoletniego, tj. krytykuje w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku;
- nie podnosi głosu w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób;
- mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, stara się utrzymać spokojny ton głosu;
- utrzymuje kontakt wzrokowy. W czasie rozmowy znajduje się blisko drugiej osoby, ale nie narusza jej przestrzeni osobistej.

**b) Zachowania niedozwolone wobec małoletnich. Personel:**

- Kontakty personelu z małoletnim nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy małoletni są sprawiedliwie traktowani. Pracownicy nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
- Nie ujawnia danych wrażliwych dotyczących małoletniego, wyszczególnionych w art. 9 ust. 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich*

*danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119 poz. 1), obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, oraz przetwarzanie danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności albo orientacji seksualnej tej osoby.*

- W sytuacjach wymagających wykonania czynności samoobsługowych (w tym pielęgnacyjnych, higienicznych) unika wobec małoletniego innego niż niezbędny kontakt fizyczny.
- Nie utrzuca wizerunku małoletniego do celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwianie utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby ośrodka, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców / prawnych opiekunów.
- Nie proponuje alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji psychoaktywnych.
- Nie nawiązuje z małoletnim relacji romantycznych, seksualnych lub mogących zostać uznane za posiadające takie właściwości, m.in.: seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych.
- Nie nawiązuje kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych. Dopuszczalną formą komunikacji jest kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami drogą służbową (e-mail, telefon służbowy) lub w uzasadnionych przypadkach kontakt z małoletnim powyżej 16 roku życia poprzez telefon służbowy za zgodą rodzica.
- Personel nie wykorzystuje wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- Personel nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletnich, np. takiej jak: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu.

- Personel nie stosuje żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletnich, np. takiej jak:
  - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu,
  - b) stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
  - c) wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, ponizanie, wyzywanie, grożenie,
  - d) nadmierne, wygórowane wymagania,
  - e) agresywne wypowiedzi i komentarze,
  - f) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających materiałów.
- Personel nie stosuje naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej w tym:
  - a) komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym; dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
  - b) wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
  - c) nie pisze do małoletnich wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
  - d) nie wdaje się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszcza komentarzy i nie udostępnia zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby wyrządzić krzywdę,
- Personel nie narusza nietykalności osobistej małoletnich. Nie zachowuje się wobec nich w sposób niestosowny, np. nie dotyka, nie głaszcze, nie poklepuje w sposób poufaty, dwuznaczny.
- Nie zmusza małoletnich do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
- Nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z małoletnim, np. nie angażuje się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- Upewnia/informuje, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć bezpośrednio lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
- Zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań/zachowania.
- Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy

doświadczali nadużyć i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli małoletni dążyłyby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wycuciem, jednak stanowczo, a także pomaga małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

- Personel równoważy potrzebę nadzoru z prawem małoletniego do prywatności, np. nie należy otaczać małoletnich osobistą opieką, której oni nie potrzebują.
- Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewnia obecność innej osoby dorosłej.

### **Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach diagnostycznych i pomocowych**

1. Kontaktując się z małoletnim personel traktuje go podmiotowo.
2. Kontakt nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
4. Personel nie zaprasza małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Personel nie nawiązuje kontaktów poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktuje się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
7. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
8. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i jego rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów.

### **2. Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone (Art. 22c ust. 2 pkt 1).**

#### **a) Bezpieczne relacje między małoletnimi:**

- Małoletni mają obowiązek przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad i norm zachowania.

- Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmienną, co godziłoby w poczucie godności osobistej.
- Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

- W kontaktach między sobą małoletni nie powinni zachowywać się prowokacyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony innych.
- Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małoletnich nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych.
- Małoletni uczestniczący w spotkaniach na terenie ośrodka powinni zapoznać się z obowiązującymi procedurami bezpieczeństwa – co umożliwi im adekwatne reagowanie w sytuacji łamania zasad bezpieczeństwa.
- Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom przemocy oraz informowania pracowników ośrodka o takich sytuacjach.
- Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w ośrodku pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

**b) Niedozwolone zachowania małoletnich w ośrodku (m.in.: podczas trwania diagnozy/terapii/ porady):**

- Stosowanie agresji i przemocy wobec małoletnich i innych osób:
  - agresji i przemocy fizycznej w różnych formach (np.: bicie/ uderzenie/ popychanie/ kopanie/opluwanie); wymuszenia; napastowanie seksualne;
  - agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska; wyśmiewanie, drwienie, szydzenie; groźby; obraźliwe SMS-y i MMS-y; telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające.
- Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w ośrodku, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie ośrodka.
- Nieuzasadnione, bez zgody prowadzącego opuszczenie sali.
- Wyjście bez zezwolenia poza teren placówki.
- Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w ośrodku.
- Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.



- Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności ośrodka.
- Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.

3. Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 2).

### Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy domowej (fizycznej, psychicznej, seksualnej) i przemocy rówieśniczej wobec małoletniego<sup>2</sup>.

- a) Zasada obejmuje zgłoszenie wskazujące na stosowanie wobec małoletniego przemocy domowej, tj.:
- **przemocy fizycznej** (rodzic, opiekun lub inna dorosła osoba mieszkająca z dzieckiem w domu popycha je, szarpie, bije, kopie, rzuca czymś w dziecko i pozostawia to ślady lub powoduje obrażenia);
  - **przemocy psychicznej** (rodzic dziecka, opiekun lub inna osoba dorosła mieszkająca z dzieckiem w domu wyzywa, obraża lub poniża dziecko i/lub zachowuje się w sposób, który sprawia, że dziecko boi się, że może zostać fizycznie skrzywdzone);
  - **przemocy seksualnej** (dorosły, krewny, przyjaciel rodziny lub osoba nieznajoma angażuje dziecko w aktywność seksualną, bez kontaktu fizycznego lub z kontaktem fizycznym, takim jak dotykanie, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy w sposób seksualny czy stosunek seksualny) oraz **zaniedbanie** (nikt w rodzinie dziecka nie sprawia, by czuło się ważne, wyjątkowe i kochane, nie troszczy się o nie ani go nie wspiera. Rodzic/opiekun dziecka nie opiekuje się dzieckiem, nie interesuje jego zdrowiem, odżywianiem, warunkami bytowymi).

<sup>2</sup> Przemoc domowa – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

- b) Zasada obejmuje zgłoszenie wskazujące na stosowanie wobec małoletniego przemocy rówieśniczej (dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników w szkole, sąsiedztwie lub ze strony rodzeństwa, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i telefonów komórkowych)).

#### **Zgłoszenie stosowania przemocy domowej/rówieśniczej:**

##### **1. Zgłoszenie stosowania przemocy domowej/rówieśniczej przez małoletniego.**

- a) Małoletni zgłasza ustnie lub pisemnie (np. bezpośrednio, SMS-em, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną alternatywną formą komunikacji) pracownikowi ośrodka lub właścicielowi ośrodka fakt stosowania wobec niego przemocy.
- b) Pracownik ośrodka zgłasza fakt stosowania przemocy wobec małoletniego w formie dokumentu, tj. *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1)* - właścicielowi ośrodka.
- c) Właściciel ośrodka:
- **podejmuje szybką interwencję** w przypadku przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu<sup>3</sup>, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, tj. zawiadamia odpowiednie służby porządkowe, tj. policję dzwoniąc pod nr 112 lub 997;
  - **w przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji** zaleca pracownikowi merytorycznemu ośrodka (psycholog, pedagog) wdrożenie planu pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia (patrz zasada 3 pkt.1 Standard I Polityka)* i sporządzenie dokumentu, pt. *Karta interwencji (Załącznik nr 2)* wg określonej procedury podejmowania interwencji (*patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury*);
  - **w przypadku bardziej skomplikowanym** (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) powołuje **Zespół Interwencyjny**, celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego (*patrz zasada 2 Standard III Procedury*).

---

<sup>3</sup> Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

- d) W sytuacji zgłoszenia faktu stosowania przemocy wobec małoletniego bezpośrednio właścicielowi ośrodka – właściciel postępuje wg zasady zawartej w pkt. 1 c.

**2. Zgłoszenie podejrzenia przemocy domowej/rówieśniczej lub jej stosowania przez pracownika ośrodka.**

- a) Pracownik ośrodka, który zauważy lub podejrzewa u małoletniego symptomy stosowania przemocy, jest zobowiązany zareagować, tj. zgłosić powyższy fakt w formie ustnej i pisemnej w postaci dokumentu, tj. *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1)* - właścicielowi ośrodka.

**b) Właściciel ośrodka:**

- **podejmuje szybką interwencję** w przypadku przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu<sup>4</sup>, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, tj. zawiadamia odpowiednie służby porządkowe, tj. policję dzwoniąc pod nr 112 lub 997;
  - **w przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji** zaleca pracownikowi merytorycznemu ośrodka (psycholog, pedagog) wdrożenie planu pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia (patrz zasada 3 pkt.1 Standard I Polityka)* i sporządzenie dokumentu, pt. Karta interwencji (*Załącznik nr 2*) wg określonej procedury podejmowania interwencji (*patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury*);
  - **w przypadku bardziej skomplikowanym** (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) **powołuje Zespół Interwencyjny**, celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego (*patrz zasada 2 Standard III Procedury*).
- c) W sytuacji zgłoszenia faktu stosowania przemocy wobec małoletniego bezpośrednio przez właściciela ośrodka – właściciel postępuje wg zasady zawartej w pkt. 2 b.

---

<sup>4</sup> Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

**3. Zgłoszenie podejrzenia przemocy domowej/rówieśniczej lub jej stosowania przez osoby z zewnątrz.**

- a) Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego zgłasza fakt stosowania przemocy ustnie lub pisemnie właścicielowi ośrodka, pracownikowi ośrodka (bezpośrednio, SMS-em, drogą elektroniczną, telefoniczną).
- b) Zgłoszenia może dokonać również w formie anonimowej.
- c) Pracownik poradni zgłasza fakt stosowania przemocy wobec małoletniego w formie dokumentu, tj. *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1)* - właścicielowi ośrodka.
- d) Właściciel ośrodka:
  - **podejmuje szybką interwencję** w przypadku przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu<sup>5</sup>, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, tj. zawiadamia odpowiednie służby porządkowe, tj. policję dzwoniąc pod nr 112 lub 997;
  - **w przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji** zaleca pracownikowi merytorycznemu ośrodka (psycholog, pedagog) wdrożenie planu pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia (patrz zasada 3 pkt.1 Standard I Polityka)* i sporządzenie dokumentu, pt. *Karta interwencji (Załącznik nr 2)* wg określonej procedury podejmowania interwencji (*patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury*);
  - **w przypadku bardziej skomplikowanym** (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) **powołuje Zespół Interwencyjny**, celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego (*patrz zasada 2 Standard III Procedury*).
- e) W sytuacji zgłoszenia faktu stosowania przemocy wobec małoletniego bezpośrednio właścicielowi ośrodka – właściciel postępuje wg zasady zawartej w pkt. 3 c).

---

<sup>5</sup> Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

#### 4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia (Art. 22c ust. 2 pkt 4).

##### **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia – schemat postępowania.**

1. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół powołany przez właściciela ośrodka. W jego skład mogą wchodzić specjaliści merytoryczni (psycholog, pedagog, pracownik ośrodka zgłaszający przemoc domową/ rówieśniczą).
2. Plan wsparcia wdrażany jest w każdej sytuacji krzywdzenia małoletniego, tj. w szczególności w sytuacji niewymagającej szybkiej interwencji jak i w przypadku bardziej skomplikowanym (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu), tj. pracy Zespołu Interwencyjnego.
3. Strukturę planu wsparcia stanowi, m.in.:
  - Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (*Załącznik nr 1*);
  - Diagnoza, w tym charakterystyka doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego – w obszarze zdrowia, życia, rozwoju); analiza dostępnej dokumentacji, np. wyniki rozmów, wyniki obserwacji (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców, psychologa/pedagoga/ logopedę, innych pracowników; określenie czynników ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego–ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.
  - Cel wsparcia, tj. poinformowanie o instytucjach mogących zapewnić specjalistyczne wsparcie małoletniemu – udzielać systematycznej/ okresowej pomocy np. psychologicznej, terapeutycznej; wdrożyć działania mające przywrócić równowagę emocjonalną małoletniemu, wzmacniać poczucie jego własnej wartości, wspierać rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; łagodzić

psychiczne i behawioralne objawy skrzywdzenia, łagodzić stres, lęk małoletniego; zapewniać bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego); kształcić umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym.

- Zasoby wewnętrzne ośrodka, jeżeli ośrodek dysponuje takimi zasobami w ofercie, a rodzice/opiekunowie prawni chcą i mogą z nich skorzystać (psycholodzy, pedagodzy i inni dostępni specjaliści) oraz źródła zewnętrznego wsparcia małoletniego (np. sąd rodzinny, kurator sądowy, policja, placówki doskonalenia nauczycieli, służba zdrowia, MOPS/GOPS; organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem itp.).
  - Harmonogram działań, który uwzględnia: zakres wsparcia (wynika ze zdiagnozowanych w różnych obszarach indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz psychofizycznych małoletniego – ofiary krzywdzenia) oraz ewentualnie wymiar godzin i okres, w jakim będzie udzielane wsparcie (zależy od doświadczanych przez małoletniego skutków krzywdy oraz zaobserwowanych efektów wsparcia w okresie ich monitorowania) jeżeli ośrodek dysponuje takimi zasobami w ofercie, a rodzice/opiekunowie prawni chcą i mogą z nich skorzystać.
  - Formy wsparcia, m.in.: praca indywidualna z małoletnim; zespołowa (warsztaty rozwojowe, zajęcia grupowe), bezpośrednia rozmowa z małoletnim (prowadzona przez psychologa/pedagoga) jeżeli ośrodek dysponuje takimi formami wsparcia w ofercie, a rodzice/opiekunowie prawni chcą i mogą z nich skorzystać,
  - Metody, m.in.: analiza dokumentacji związanej z sytuacją małoletniego.
  - Ocena efektywności udzielanego wsparcia, tj. ocena adekwatności udzielonego wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb małoletniego – ofiary krzywdzenia.
4. Powyższe informacje zostają zgromadzone w dokumencie Karta interwencji (*Załącznik nr 2*) wg określonej procedury podejmowania interwencji (patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury).

5. Zasady i sposób udostępniania personelowi, rodzicom/opiekunom prawnym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania (Art. 22c ust. 7).

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania został

opracowany na podstawie art. 22c ust. 1 pkt 6 *Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym* (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1304).

Zakres:

- Dokumentacja składająca się na standardy ochrony małoletnich jest dostępna na stronie internetowej ośrodka.
- Rodzice/prawni opiekunowie małoletnich są informowani o dostępności do dokumentu na stronie strony internetowej ośrodka.
- Na życzenie rodziców/prawnych opiekunów standardy ochrony małoletnich są udostępniane w formie papierowej.
- Obowiązkiem rodziców/prawnych opiekunów jest zaznajomienie się ze standardami i wynikającymi z nich zasadami/procedurami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet (Art. 22c ust. 2 pkt 2).

**a) Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu:**

- Małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej ośrodka, jeżeli takowa zostanie uruchomiona.
- Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
- Rozwiązania organizacyjne na poziomie ośrodka bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu używanych na terenie ośrodka jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.

- Użytkownikowi komputera zabrania się: instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie, usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.

**b) Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych:**

- Małoletni przynoszą do ośrodka telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
- Za sposób korzystania z własnych urządzeń elektronicznych na terenie ośrodka odpowiada rodzic/opiekun małoletniego.
- Ośrodek nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie, zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez małoletnich.
- Małoletni nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas diagnozy, zajęć, treningów, warsztatów prowadzonych na terenie ośrodka.
- Małoletni ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem diagnozy. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla małoletniego, jak i pozostałych osób.
- Jeśli małoletni czeka na ważną informację (połączenie, SMS) ma obowiązek poinformować o tym fakcie, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
- Na terenie ośrodka zakazuje się małoletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych. Powyższe nie dotyczy wydarzeń odbywających się w ośrodku, na rejestrację których udzielono zgody.

**c) Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie ośrodka:**

- W przypadku naruszenia przez małoletniego zasad używania telefonów komórkowych na terenie ośrodka, pracownik bezzwłocznie informuje o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów małoletniego i wspólnie z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala plan dalszego postępowania.



**d) Zasady ochrony wizerunku małoletniego:**

- Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
- Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO).
- Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
- Zgody, o których mowa powyżej są wyrażane w formie pisemnej.
- Rodzice małoletniego/opiekunowie lub małoletni powyżej 16 roku życia wyrażając zgodę na upublicznienie wizerunku, określają precyzyjnie miejsca i kanały upubliczniania wizerunku, kontekst w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
- Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.
- Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
- Pracownikowi ośrodka nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody jego opiekuna.
- Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
- W przypadku utrwalania wizerunku małoletniego na zajęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda w formie pisemnej.

**e) Zasady ochrony danych osobowych małoletnich:**

- W ośrodku wdrożono Politykę ochrony danych osobowych osób fizycznych (pracowników, małoletnich, rodziców/opiekunów) oraz powołano Inspektora ochrony danych.
- Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych z uwzględnieniem zasad: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, ograniczenia celu przetwarzania danych, minimalizacji danych, prawidłowości danych, ograniczenia przechowania danych, integralności i poufności danych, rozliczalności.
- Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich i ich rodziców/opiekunów prawnych posiadają upoważnienie do przetwarzania ich danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
- Na potrzeby przetwarzania w formach zdalnych (przekazywanie danych osobowych do OKE, SIO, organów upoważnionych do przetwarzania danych osobowych małoletnich) opracowano zasady ich przetwarzania .
- Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych złożył pisemne oświadczenie o znajomości Polityki bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- Rodzice/prawni opiekunowie małoletnich są informowani o przetwarzaniu danych osobowych poprzez klauzule informacyjne.
- Właściciel ośrodka wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
- Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej (teczka dziecka oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona

w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania (gabinety specjalistów).

- W ośrodku wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
- Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

## STANDARD II - PERSONEL

W ramach drugiego standardu - **Personel** *(dotyczy monitoringu, edukacji i zaangażowania pracowników/współpracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci)* określono zasady bezpiecznej rekrutacji personelu spójne z zasadami zawartymi w *Ustawie Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw oraz Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.*

### **ZASADY:**

#### 1. Zasady zatrudniania pracowników w ośrodku oraz dopuszczania innych osób do kontaktu nad małoletnimi.

1. Właściciel ośrodka uzyskuje informacje w przypadku każdego pracownika (również nowozatrudnionego), współpracownika, studenta odbywającego praktyki studenckie, wolontariusza –
  - a) z **Krajowego Rejestru Karnego** w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
  - b) z **Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym** z dostępem ograniczonym;
2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń, w przypadku, gdy z daną osobą jest nawiązywana współpraca w tym samym ośrodku w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia poprzedniej współpracy.

3. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z małoletnimi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi.
4. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego jest osoba, o której mowa w pkt 3 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.
5. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4–5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt 5, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.
6. Oświadczenia, o których mowa w pkt 5, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
7. Informacje, o których mowa w pkt 4 – 6, pracodawca utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do kontaktu z małoletnimi (*Załącznik nr 3*).

8. Zatrudniani pracownicy lub inne osoby przed dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w ośrodku.
9. Pracownicy lub inne osoby dopuszczone do kontaktu z małoletnimi składają w formie pisemnej *Oświadczenie personelu o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich (Załącznik nr 4)*, które umieszczone zostaje w aktach osobowych pracownika lub dołączane jest do umów o świadczeniu działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej lub innych.

### STANDARD III - PROCEDURY

W ramach standardu trzeciego - **Procedury** (dotyczy podejmowania procedur w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego) określono **procedury** spójne z procedurami zawartymi w *Ustawie Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw* (Art. 22c.1, 2 i Art. 22b oraz Art. 22b Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich).

#### **PROCEDURY:**

1. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” (Art. 22c ust. 1 pkt 3).

#### **1) Procedura Niebieskiej Karty:**

Cel procedury: wskazanie zasad postępowania pracowników ośrodka i właściciela ośrodka w przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

##### a) Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania:

1. Procedura postępowania „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników współpracujących z ośrodkiem.
2. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje właściciel ośrodka (*patrz Część II pkt. 2 dokumentu Standardy ochrony małoletnich*).

3. Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w dokumentacji ośrodka. Właściciel ośrodka prowadzi rejestr wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” oraz dokumentację po zakończonej procedurze (tj. Teczka zdarzenia).
  4. Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione przez właściciela ośrodka, które zobowiązane są do złożenia *Oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach* (Załącznik 5).
  5. Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi osoba wyznaczona przez właściciela ośrodka. Po zakończeniu sprawy umieszcza karty w tzw. **Teczki zdarzenia** i przekazuje dokumentację do dokumentacji ośrodka.
- b) Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”:
1. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza *Niebieskiej Karty „A”* (Załącznik nr 6) w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez małoletniego/personel/osobę z zewnątrz.
  2. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
  3. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania karty.
  4. Właściciel ośrodka lub inna osoba wszczynając procedurę „Niebieskie Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego – (Załącznik 1, 2), a także przeprowadzić rozmowę z małoletnim.
  5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
  6. Czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna prawnego. W sytuacji, gdy to rodzice/opiekun prawny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).

7. Formularz „Niebieskiej Karty” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
8. Po wypełnieniu Karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie – rodzic/opiekun prawny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B (*Załącznik nr 7*).
9. Formularz Karty „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.
10. Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
11. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie **5 dni** od wszczęcia procedury, przekazuje się do **Zespołu Interdyscyplinarnego**.
12. Osobą upoważnioną do przekazania formularza jest osoba wyznaczona przez właściciela ośrodka (patrz. pkt 4).

2. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (*Art. 22c ust. 1 pkt 2*).

**Wprowadzaj procedury w odniesieniu do Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego** (*patrz zasada 1 Standard I Polityka*).

1. Jeżeli podejrzewasz, że małoletni doświadcza przemocy domowej/rówieśniczej (m.in.: w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna; krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17 roku życia; krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie):
  - z uszczerbkiem na zdrowiu<sup>6</sup>, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od sprawcy (np. rodzica/opiekuna/kolegi) podejrzanego o krzywdzenie; zawiadom policję pod nr 112 lub 997;

<sup>6</sup> Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

- doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej) zadbaj o bezpieczeństwo dziecka; porozmawiaj z rodzicem/opiekunem; powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego; w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej;
  - jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa<sup>7</sup>;
  - doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) zadbaj o bezpieczeństwo dziecka; przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie; powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego; w przypadku braku współpracy rodzica/ opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej<sup>8</sup>; równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny<sup>9</sup>.
2. W każdej z powyższych sytuacji należy odwołać się do 2 zasady opisanej w Standardzie I (tj. *Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego*), m.in.:
- sporządzić notatkę, tj. opis zdarzenie w dokumencie *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego* (Załącznik nr 1);
  - ocenić zakres interwencji (uszczerbek na zdrowiu, niewymagająca, skomplikowana), co pozwoli na wdrożenie, np. w przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji planu pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia* (patrz zasada 3 pkt.1 Standard I Polityka) i sporządzenie dokumentu, pt. *Karta interwencji* (Załącznik nr 2) lub w przypadku bardziej skomplikowanym

<sup>7</sup> Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

<sup>8</sup> Ośrodek powiadom na piśmie lub mailowo. Pamiętaj o podaniu wszystkich znanych Ci danych dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców), opisz wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszystkie znane Ci fakty.

<sup>9</sup> Wniosek złóż na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców) oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałaś/eś).



powołania **Zespołu Interwencyjnego**, celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego.

**Zakres działania Zespołu Interwencyjnego.**

- a) Właściciel ośrodka powołuje na podstawie zgłoszenia, tj. dokumentu pt. *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1)* - **Zespół Interwencyjny** do wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego.
- b) W skład Zespołu Interwencyjnego wchodzi: koordynator d.s. standardów ochrony małoletnich, pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy, psycholog lub pedagog oraz właściciel ośrodka.
- c) Zespół Interwencyjny opracowuje „*Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia*” (patrz zasada 3 pkt.1 Standard I Polityka).
- W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania wobec małoletniego, właściciel ośrodka wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.
- W przypadku niewskazującym na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) – psycholog lub pedagog prowadzą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia ponownie w składzie, jak w pkt. b dokonują oceny sytuacji małoletniego.

**3. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie (Art. 22c ust. 2 pkt 3).**

- a) **Niebezpieczne treści (materiały pornograficzne, a także materiały propagujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne).**
- Ośrodek nie udostępnia dostępu do Internetu swoim klientom, co powoduje, że nie jest współodpowiedzialny za umieszczanie w sieci tego typu materiałów.
- Za bezpośrednią ochronę małoletniego przed niebezpiecznymi treściami odpowiada rodzic/opiekun prawny.
- Ośrodek w ramach swojej działalności podejmuje działania kształtujące świadomość zagrożeń zarówno rodziców jak i małoletnich. Obejmują one: edukację, profilaktykę, a także pomoc osobom pokrzywdzonym poprzez kontakt z tego typu treściami.

- W przypadku, gdy do pracownik ośrodka zostanie poinformowany, że małoletni w trakcie pobytu w placówce mieli styczność z tego typu niebezpiecznymi treściami zgłasza sprawę rodzicom/opiekunowi prawnemu.
- Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art. 202 § 3 kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 kodeksu karnego).

**b) Ochrona wizerunku:**

- Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania dzieci są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję u administratora sieci, przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji.
- Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem małoletnich klientów ośrodka na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (telefonach komórkowych i pendrive).

**c) Naruszenie prywatności:**

- Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności powinna zostać niezwłocznie przekazana właścicielowi ośrodka, który podejmuje natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.
- Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji,
- W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza ośrodka, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.
- Należy poinformować osoby dotknięte zdarzeniem (których dane osobowe wyciekły) o sytuacji, by podjęły indywidualne środki zaradcze.

**d) Cyberprzemoc:**

- Ośrodek przeciwdziała cyberprzemocy przez odpowiednią edukację, i wprowadzanie zasad na poszczególnych zajęciach w ośrodku.
- Uczeń, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności danej grupy (chodzi o grupę zajęciową, zajęć prowadzonych w ośrodku) przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp.) powinien zgłosić sytuację do prowadzącego zajęcia. Zgłoszenia może dokonać także świadek cyberprzemocy.
- O zdarzeniu poinformowani zostają rodzice/opiekunowie prawni, którzy wspólnie z właścicielem ośrodka, ustalają czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania i czy odpowiedzialnym za to będzie rodzic/ opiekun prawny czy właściciel ośrodka.
- Ośrodek proponuje ofierze cyberprzemocy i jej rodzicowi/opiekunowi prawnemu pomoc psychologiczno – pedagogiczną, adekwatną do zdarzenia, które zaistniało. O tym, czy korzystać z takiej pomocy w poradni, czy nie, decyduje rodzic/opiekun prawny po rozmowie z małoletnim.

**e) Fake news:**

- Ośrodek w ramach swojej działalności edukacyjnej i szkoleniowej uświadamia i uwrażliwia zarówno dorosłych jak i małoletnich klientów na zagadnienie dezinformacji.
- Ośrodek rzetelnie dobiera treści upowszechniane w Internecie na stronie internetowej ośrodka.

#### STANDARD IV - MONITORING

W ramach standardu czwartego - **Monitoring** *(dotyczy monitoringu i okresowej weryfikacji zgodności prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci)* określono zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru małoletniego na podstawie *Ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy*

oraz niektórych innych ustaw oraz Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1304).

1. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 4, PKT 8).

#### **Zasady przeglądu i aktualizacji standardów oraz dokumentowania wydarzeń związanych z ich naruszeniem.**

1. Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce podlegają regularnemu przeglądowi, w terminie ustalonym przez właściciela placówki oraz w razie nowelizacji następujących aktów prawnych:
  - 1) Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1304),
  - 2) Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.),
  - 3) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.), w części określonej w Rozdziale XXV „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”.
2. Przegląd standardów ochrony małoletnich obowiązujących w placówce polega na ustaleniu wypełniania przez standardy wymogów przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności art. 22c Ustawy, o której mowa w ust. 1 pkt 1.
3. Przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich w placówce dokonują właściciel placówki lub osoba przez niego upoważniona.
4. Aktualizacja standardów przyjmowana jest w drodze zatwierdzenia przez właściciela ośrodka.
5. Każde zgłoszone zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, zostaje odnotowane w Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1). Karta zostaje dołączona do dokumentacji dziecka, tj. **Teczka zdarzenia lub Karta indywidualna zdarzenia.**

**Teczka/karta zdarzenia:**

- zawiera metryczkę (m.in.: imię, nazwisko małoletniego);
  - prowadzi ją osoba do tego upoważniona przez właściciela ośrodka,
  - do czasu zakończenia sprawy pozostaje w dyspozycji osoby upoważnionej przez właściciela ośrodka,
  - umieszcza się w niej dokumenty wytworzone w trakcie trwania zdarzenia, m.in.: Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego; Protokoły i notatki z rozmów z małoletnim, osobą zgłaszającą/najbliższą/ niekrzywdzącą czy osobą krzywdzącą; arkusze diagnostyczne; Protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego; Kopię „Niebieskiej Karty – A/B”; Kartę interwencji.
6. Ośrodek prowadzi *Rejestr zdarzeń* (dokument zbiorczy) – (*Załącznik Nr 8*), który zawiera imię nazwisko, powód, datę zgłoszenia.

## CZĘŚĆ DRUGA - ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY MAŁOLETNICH

### 1. Zadania i obowiązki pracowników ośrodka wynikające z wdrożenia standardów (podział obowiązków i przydział zadań) (Art. 22c ust. 1 pkt 5, 7).

| Osoba odpowiedzialna                                                   | Zadania/obowiązki                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| właściciel ośrodka<br>(koordynator):                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>→ odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich;</li> <li>→ dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco; w przypadku zmian prawa, wprowadza zmiany na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu;</li> <li>→ nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji;</li> <li>→ opracowuje Standardy ochrony małoletnich;</li> <li>→ może powołać koordynatora d.s. Standardów ochrony małoletnich;</li> <li>→ wdraża zarządzeniem dokument, pt. Standardy ochrony małoletnich;</li> </ul>                                                             |
| Właściciel ośrodka                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>→ opracowuje wg obowiązujących aktów prawnych (ustaw) dokument wraz z załącznikami, pt. Standardy ochrony małoletnich;</li> <li>→ udostępniania „Standardy ochrony małoletnich” w wersji podstawowej - wszyscy pracownicy ośrodka w formie papierowej oraz na stronie internetowej poradni (wersja elektroniczna); w wersji skróconej w formie elektronicznej na stronie ośrodka (dotyczy małoletnich);</li> <li>→ prezentuje dokument pracownikom ośrodka;</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                         |
| Koordynator d.s. Standardów ochrony małoletnich lub właściciel ośrodka | <ul style="list-style-type: none"> <li>→ udział w pracach Zespołu Interwencyjnego;</li> <li>→ dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji; (tworzenie teczek dla każdego dziecka);</li> <li>→ nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji, w tym wypełnienia karty A I B;</li> <li>→ kontroluje jakość dostępnych dokumentów w poradni w zakresie „Standardów ochrony małoletnich”;</li> <li>→ koordynuje działania w ramach pomocy krzywdzonemu małoletniemu, nadzoruje rejestr prowadzonych spraw;</li> <li>→ dokonywanie raz na dwa lata przeglądu „Standardów ochrony małoletnich”;</li> <li>→ ewaluacja standardów ochrony małoletnich;</li> </ul> |
| właściciel ośrodka                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>→ informuje każdego nowo zatrudnianego pracownika o konieczności zapoznania się z dokumentem, pt. Standardy ochrony małoletnich;</li> <li>→ gromadzi w dokumentacji pracowniczej dokumenty, typu Zaświadczenia z Rejestru Przestępców na Tle Seksualnym; a w przypadku obywateli innych krajów wymaga oświadczenia lub zaświadczenia.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| właściciel ośrodka                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>→ prowadzi rejestru zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich;</li> <li>→ archiwizuje dokumenty wytworzonych w procesie rozpatrywania spraw krzywdzenia;</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                    |                                                                                                                                                   |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pracownicy ośrodka | → zapoznają się z dokumentem, pt. Standardy ochrony małoletnich;<br>→ podpisują oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich; |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 2. Zadania i obowiązki pracowników ośrodka w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt 5, 7).

### **Właściciel ośrodka:**

1. W sytuacji zgłoszenia stosowania przemocy domowej, rówieśniczej wobec małoletniego:
  - podejmuje szybką interwencję w przypadku przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu<sup>10</sup>, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, tj. zawiadamia odpowiednie służby porządkowe, tj. policję dzwoniąc pod nr 112 lub 997;
  - w przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji zaleca pracownikowi merytorycznemu ośrodka (psycholog/ pedagog) lub sam podejmuje to działanie wdrożenie planu pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia* (patrz zasada 3 Standard I) i sporządzenie dokumentu, pt. Karta interwencji (*Załącznik nr 2*) wg określonej procedury podejmowania interwencji (*patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury*);
  - w przypadku bardziej skomplikowanym (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) powołuje Zespół Interwencyjny, celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego (patrz zasada 4 pkt. 1a Standard I Procedury).
2. Podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia małoletnich.
3. Może powołać i nadzorować pracę Koordynatora d.s. Standardów ochrony małoletnich.
4. Powołuje i nadzoruje pracę Zespołu Interwencyjnego.
5. Określa zasady prowadzenie dokumentacji i jej archiwizowania.

<sup>10</sup> Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

6. Informuje o instytucjach gdzie dostępna jest pomoc psychologiczna-pedagogiczna dla małoletniego doznającego przemocy – na prośbę rodzica/opiekuna prawnego. W przypadku osób dorosłych udostępnia listę miejsc w których odpowiednia pomoc jest udzielana.
7. Zapewnia pomoc pracownikom w realizacji ich zadań oraz ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec dziecka w rodzinie.
8. Odpowiada za procedury określające zakładanie „Niebieskiej Karty”.

**Koordynator d.s. Standardów ochrony małoletnich:**

1. Przewodniczy Zespołowi Interwencyjnemu.
2. Współpracuje z właścicielem ośrodka w chwili wdrożenia procedury interwencji.
3. Wszczytna procedurę „Niebieskie Karty”.
4. Gromadzi i przetrzymuje (do zakończenia sprawy) dokumentację małoletniego w Teczce zdarzeń.

**Pracownik ośrodka (psycholog, pedagog, logopeda):**

1. Zgłasza fakt stosowania przemocy wobec małoletniego w formie dokumentu, tj. *Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (Załącznik nr 1)* - dyrektorowi poradni.
2. W przypadku niewymagającym podjęcia szybkiej interwencji wdraża plan pomocy dziecku, tj. *Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia* (patrz zasada 3 Strategia I) i sporządza dokumentu, pt. Karta interwencji (*Załącznik nr 2*) wg określonej procedury podejmowania interwencji (*patrz Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego Standard III Procedury*).
3. W przypadku bardziej skomplikowanym (np. dotyczącym wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) bierze udział w pracach Zespołu Interwencyjnego (patrz zasada 2 Standard III Procedury).

**Pracownicy obsługi i administracji (jeżeli takowi współpracują z ośrodkiem):**

1. Zgłasza fakt stosowania przemocy wobec małoletniego właścicielowi ośrodka.



## CZEŚĆ TRZECIA - ZAŁĄCZNIKI

### **Załączniki:**

- **Załącznik nr 1:** Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego
- **Załącznik nr 2:** Karta interwencji
- **Załącznik nr 3:** Oświadczenie personelu o posiadaniu zdolności prawnej.
- **Załącznik nr 4:** Oświadczenie personelu o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich.
- **Załącznik nr 5:** Oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich
- **Załącznik nr 6:** Formularz „Niebieskiej Karty „A”
- **Załącznik nr 7:** Formularza „Niebieskiej Karty „B”
- **Załącznik nr 8:** Rejestr zdarzeń

## PODSUMOWANIE

1. Standardy wchodzą w życie z dniem 15 lutego 2024 r.
2. Każdy pracownik pisemnie potwierdza zapoznanie się z Standardami ochrony małoletnich – Oświadczenie personelu o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich (*Załącznik nr 3*).
3. Ogłoszenie dokumentu następuje w sposób dostępny dla klientów oraz pracowników Ośrodka, w szczególności poprzez umieszczenie w dokumentacji ośrodka (wersja papierowa) oraz na stronie [www.ruszzmiejsca.pl](http://www.ruszzmiejsca.pl).